

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 75/2015
28.10.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца Друштва за транспорт Р.к. ДОО ЕЛ извоз-увоз из Р., Република Македонија, чији је пуномоћник Ж.В., адвокат из Н., ТПЦ К. локал А, II, број ..., против тужене Републике Србије, Министарство финансија, Управа царине Београд, Министарство одбране, ВП 1097 Ниш, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Нишу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1521/14 од 23.09.2014. године, у седници одржаној 28.10.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1521/14 од 23.09.2014. године и пресуда Вишег суда у Нишу П 38/13 од 23.09.2013. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија, Министарство финансија, Управа царине Београд, Министарство одбране, ВП 1097 Ниш, да тужиоцу Друштву за транспорт Р.к. ДОО ЕЛ извоз-увоз из Р., на име изгубљене добити због некоришћења моторног возила марке „Мерцедес Бенз“ регистарски број ... и приколице Groenevengen тип ..., за период од 09.10.1998. године до 08.02.2007. године исплати 21.213.124,12 динара (поред досуђених 2.700.000,00 динара), са законском затезном каматом почев од 29.11.2010. године до исплате, као и на име трошкова поступка 697.500,00 динара (поред досуђених 842.750,00 динара) све у року од 15 дана од достављања пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу П 38/13 од 23.09.2013. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија, Министарство финансија, Управа царине Београд, да му на име изгубљене добити због некоришћења моторног возила марке „Мерцедес Бенз“ регистарски број ... и приколице Groenevengen тип ..., за период од 09.10.1998. године до 20.03.1999. године исплати 1.204.489,12 динара са законском затезном каматом почев од 29.11.2010. године до коначне исплате и тужена Република

Србија, Министарство одбране, Војна пошта 1097 Ниш да му на име изгубљене добити због некоришћења истог моторног возила за период од 21.03.1999. године до 08.02.2007. године исплати 22.708.635,00 динара, са законском затезном каматом почев од 29.11.2010. године до коначне исплате. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1521/14 од 23.09.2014. године, преиначена је првостепена пресуда, тако што је делимично усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име изгубљене добити због некоришћења моторног возила марке „Мерцедес Бенз“, регистарски број ... и приколице Groenevengen тип ..., за период од 09.10.1998. године до 08.02.2007. године исплати 2.700.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 23.09.2013. године до исплате. За веће потраживање од досуђених 2.700.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 23.09.2013. године до исплате до тражених 23.913.124,12 динара, са законском затезном каматом почев од 29.11.2010. године до исплате, тужбени захтев тужиоца је одбијен као неоснован. Обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 842.750,00 динара.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из тачке 12. наведеног члана, на коју се ревизијом указује, јер је изрека пресуде јасна и разумљива и побијана одлука нема недостатака због којих се не може испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је власник теретног моторног возила марке „Мерцедес Бенз“ регистарски број ... и приколице Groenevengen тип Приликом царинског прегледа робе 19.10.1998. године у П. утврђено је неслагање у количини робе пријављене царинском декларацијом за царинење и количине робе утврђене мерењем, због чега је спорно возило задржано на Царинарници до 23.03.1999. године, када је предато на употребу Војсци Југославије. Нема доказа о покретању и вођењу било ког поступка против тужиоца. Пресудом Окружног суда у Нишу П 1775/07 од 07.06.2007. године, којом је преиначена пресуда Општинског суда у Нишу П 2025/04 од 08.02.2007. године, тужена је обавезана да тужиоцу врати наведено возило или да му исплати противвредност од 1.947.303,07 динара. У извршном поступку тужена је 22.08.2007. године тужиоцу исплатила противвредност возила.

Тужилац је 17.03.1998. године закључио Уговор о превозу робе у међународном друмском саобраћају са предузећем Е.-и. П. из В., као пошиљаоцем

робе, у трајању од три године, а предмет уговора је био превоз робе од К. до И. и обрнуто, те је пошиљалац робе био обавезан да за сваки превоз уплати аконтацију у висини од 30% предвиђеног новца за превознину, а да преостали део исплати у року од 15 дана након завршеног превоза по испостављеној фактури од превозиоца робе. Такође је тужилац, као превозник робе, са Транспортно шпедитерским трговинским предузећем на велико и мало В.-т. П.О. из Р., као пошиљаоцем робе, закључио 10.01.1999. године Уговор о превозу робе у међународном друмском саобраћају, којим се обавезао да врши превоз робе са исправним возилом и потребним бројем возача на међународним дестинацијама, ближе означеним у уговору, за период од пет година, са накнадом. Тужилац је након одузимања и задржавања спорног теретног моторног возила затражио од предузећа Е.т. из П., В.-т. из Р., као и К.к.Р. да му изнајме возило за превоз робе у земљи и иностранству, а која су га обавестила да нису у могућности да му изнајме возило, јер су сва возила тих предузећа ангажована за превоз робе у земљи и иностранству. Из налаза и мишљења судских вештака је утврђено да је тужилац у периоду од 19.10.1998. године до 20.03.1999. године изгубио зараду у висини од 1.204.489,12 динара, а у периоду од 21.03.1999. године до 08.02.2007. године у висини од 22.708.635,00 динара, а што је утврђено на основу изгубљених ауто дана и применом ценовника аутопревозничких организација по ценама у време вештачења 29.11.2010. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца у целости, јер тужилац није доказао висину штете, односно стварну добит која би могла бити остварена у периоду некоришћења возила. Међутим, другостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев и обавезао тужену да тужиоцу надокнади штету на име изгубљене добити због некоришћења наведеног теретног моторног возила за период од 09.10.1998. године до 08.02.2007. године у висини од 2.700.000,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом почев од 23.09.2013. године, док је у преосталом делу одбијен тужбени захтев тужиоца за исплату преко досуђених 2.700.000,00 динара до тражених 23.913.124,12 динара, са припадајућом законском затезном каматом, применом члана 189. Закона о облигационим односима у вези са чланом 232. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је нашао да су нижестепени судови у одбијајућем делу тужбеног захтева погрешно применили материјално право из члана 189. у вези са чланом 172. Закона о облигационим односима.

Одредбом члана 189. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи. Према ставу 3. истог члана, при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Сагласно наведеном, измакла корист или изгубљена добит је вид материјалне штете коју оштећени трпи због штетникове радње или пропуштања, а коју (добит) је могао реализовати да није било штетне радње. Стога изгубљену

добит чини очекивано увећање имовине, при чему није меродавно оно што сам оштећени очекује, него објективна могућност стицања добити, према редовном току ствари или према посебним околностима. Такође, изгубљена добит се мора везати за делатност коју у редовном току ствари поверилац обавља, односно за ону врсту и обим пословања које се по редовном току ствари могло очекивати.

У конкретном случају тужилац је приватно предузеће које је регистровано за превоз робе у друмском саобраћају у земљи и иностранству. Спорно теретно моторно возило је представљало основно средство тужиоца које су органи тужене одузели, а не постоје докази о покретању и вођењу било ког поступка против тужиоца. Стога Врховни касациони суд налази да постоји незаконит и неправилан рад органа тужене, па је тужена, применом члана 172. став 1. ЗОО, одговорна за штету коју је тужилац због тога претрпео. Тужилац је претрпео штету у виду изгубљене добити, јер више није могао да врши превоз робе у земљи и иностранству и да из експлоатације возила стиче добит коју би по редовном току ствари остваривао обављањем превозничке делатности, због чега тужиоцу основано припада накнада штете на име изгубљене добити због некоришћења спорног возила за цео спорни период, применом члана 189. ЗОО. Висина изгубљене добити одређује се на основу новчане вредности добитка који би оштећени основано остварио према свом уобичајеном начину пословања. У конкретном случају висина изгубљене добити у периоду од 19.10.1998. године, када је тужиоцу возило одузето, до 08.02.2007. године, када је донета пресуда Општинског суда у Нишу П 2025/04 којом је тужена обавезана да тужиоцу врати наведено возило, утврђена је из налаза судских вештака у износу од укупно 23.913.124,12 динара, на основу изгубљених ауто дана (укупно 1.489) применом Правилника „Србијатранспорта“ – Удружење друмских превозника, по ценама у време вештачења односно на дан 29.11.2010. године. Имајући ово у виду, Врховни касациони суд налази да је неприхватљив закључак Апелационог суда у Нишу који је висину штете одредио по слободној оцени применом члана 232. ЗПП. Наиме, у конкретном случају није било места одређивању висине штете по слободној оцени, јер је висина штете утврђена налазом о вештачењу путем вештака машинске и финансијске струке, чије налазе је првостепени суд ценио и прихватио (став други, страна 6 пресуде). Стога је Врховни касациони суд усвојио ревизију тужиоца и преиначио нижестепене одлуке у одбијајућем делу, тако што је тужиоцу досудио на име изгубљене добити још 21.213.124,12 динара са законском затезном каматом почев од 29.11.2010. године до исплате.

Тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове поступка од 697.500,00 динара (поред досуђених 842.750,00 динара) применом члана 153, 154. и 165. став 2. ЗПП, јер је тужилац успео у спору и тражио је трошкове поступка. Висина трошкова је одмерена према Тарифи о наградама и накнадама за рад адвоката, с обзиром на укупан досуђени износ, као вредност за примену Тарифе, парничне радње утврђене у одлуци Апелационог суда у Нишу и радњу састава ревизије.

На основу изнетог, применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија

Весна Поповић, с.р.